

Za antikou na Blízký východ

Blízký východ je až překvapivě bohatý na římské památky. Ruiny z této doby si lze sice prohlédnout i v podstatně bližších zemích, syrská Palmyra a jordánský Jerash dýchají však historií nejsilněji.

Na základech obou měst nevzniklo žádné další osídlení (jako třeba v samotném Římě), a tak si návštěvník snadněji udělá představu o tom, jak vypadala města v období římské říše. Navíc se tu nabízí zajímavá konfrontace antiky s arabskou kulturou, ale i s křížáckými stavbami, které vycházejí z evropské středověké hradní architektury.

Historie Palmyry, jež leží asi 200 km od syrského hlavního města Damašku, čítá téměř čtyři tisíce let. Město vzniklo v oáze uprostřed pouště a bohatlo díky výhodné poloze na Hedvábné stezce. Římané Palmyru ovládli v prvním století našeho letopočtu a dali jí novou urbanistickou tvář. Na padesáti hektarech, z nichž značnou část ještě pokrývá písek (i když archeologické práce tu začaly už před sto lety), stojí řada pozoruhodných ruin: nejvýznamnější a nejzachovalejší je ohromující Baalův chrám. Odtud vede dlouhá kolonáda lemovaná kamennými sloupy a po stranách se nachází divadlo, pohřební chrám, Diokleciánovy lázně nebo agora, obdoba fora v Římě. Zvláštností jsou takzvané pohřební věže v Údolí hrobů, kam se ukládaly rakve s nebožtíky, a také hypogea – podzemní hroby zdobené freskami. Nekrásnější výhled na Palmyru, jež nechybí na seznamu světového dědictví UNESCO, se nabízí z arabského hradu na blízkém kopci.

Zapomenuté město

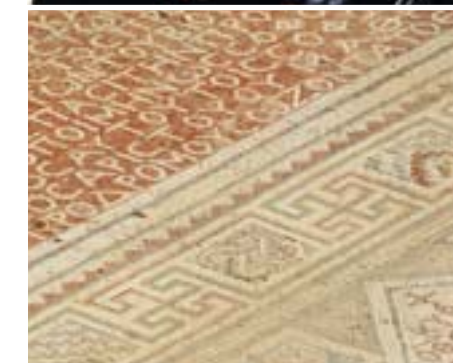
Služby v severojordánském Jerashu, vzdáleném asi hodinu jízdy od hlavního města Ammánu, se ve srovnání s Palmyrou mnohem více blíží evropskému standardu. Jerash patří k nejzachovalejším provinčním antickým městům.

Dominantu rozsáhlého areálu, do něhož se vstupuje mohutným rekonstruovaným Hadriánovým obloukem, tvoří velký chrám bohyně Artemidy, patronky města. Zvláště majestátně působí vydlážděná šest set metrů dlouhá kolonáda Cardo se sto šedesáti jónskými sloupy a široké oválné náměstí. Místní antické divadlo se stále využívá. Kromě staveb z doby římské se v Jerashu nacházejí i pozůstatky několika byzantských kostelů. A hned vedle křesťanských památek se rozprostírají rozvaliny umajjovské mešity...

Zlatým věkem pro Jerash bylo období římské nadvlády. Sláva Jerashu ale skončila v osmém století, kdy ho poničilo silné zemětřesení, a zkázu města dokonala válka v době křížáckých výprav. Znovu ho objevili až archeologové v poslední čtvrtině devatenáctého století. Dnes je hned po světově proslulé Petře nejvýznamnější jordánskou turistickou atrakcí. ■

Antika zde vstupuje
do zajímavé konfrontace
s arabskou kulturou

Schody k chrámu bohyně Artemis v Jerashu (nahore), Baalův chrám v Palmyře obehnaný vysokou zdí (dole)

Antické divadlo v Jerashu – dudáci hrají skotské pochody jako odkaz k období britské koloniální nadvlády (nahore), syrské turistky v Palmyře (uprostřed), podlahová mozaika v ruinách jerashské baziliky (dole)